

Aanwezigheid van een advocaat bij het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek

Doc	a157010
Publicatiedatum	06/05/2017
Origine	NR
	Beroepsgeheim
Thema's	Psychiatrie
	Gedetineerden
	Expertise

Een provinciale raad heeft de nationale raad een advies gevraagd over de aanwezigheid van een advocaat bij het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek in strafzaken zoals bepaald in artikel 7 van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen.

Advies van de nationale raad :

In zijn vergadering van 6 mei 2017 heeft de nationale raad van de Orde der artsen de vraag over de aanwezigheid van een advocaat bij het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek zoals bepaald in artikel 7 van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering van personen (hierna: Interneringswet) (1) onderzocht.

Hieronder vindt u zijn standpunt.

Wettelijke bepalingen

Artikel 7 Interneringswet luidt als volgt: "De persoon die aan een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek wordt onderworpen kan zich, op elk moment, laten bijstaan door een arts naar keuze en een advocaat".

Bespreking

De aanwezigheid van een arts naar keuze bij een medisch onderzoek stelt geen deontologisch probleem. Hij kent immers de medische plichtenleer en de technische regels van het psychiatrisch deskundigenonderzoek.

Artikel 7 Interneringswet voorziet in de mogelijkheid dat de persoon die aan een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek wordt onderworpen, zich altijd kan laten bijstaan niet alleen door een arts, maar ook door een advocaat.

De vraag rijst of de aanwezigheid van een advocaat bij het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek wel wenselijk is.

De balies hebben tijdens de parlementaire besprekingen van de Interneringswet aangedrongen op de mogelijkheid tot bijstand van een advocaat (2). Volgens hen moeten de advocaten immers toezien op de regelmatigheid van de procedure en op de eerbiediging van het recht van verdediging.

Hierdoor creëert men een analogie tussen, enerzijds, het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek en, anderzijds, het politionele verhoor.

Anders dan het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek dat enkel betrekking heeft op de gezondheidstoestand van de betrokkene, betreft het politionele onderzoek de waarheidsvinding.

Het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek beoogt een onpartijdig, onafhankelijk en met redenen omkleed psychiatrisch deskundigenadvies.

Een dergelijk onderzoek vereist het aangaan en opbouwen van een relatie tussen de betrokkene en de arts met als doel een dialoog waarbij de betrokkene vrijuit kan praten (3).

Een advocaat zal het forensisch psychiatrisch onderzoek daarentegen voornamelijk benaderen met het oog op de vrijwaring van de juridische belangen van de betrokkene. De aanwezigheid van derden vooral als die geen gezondheidszorgbeoefenaars zijn, brengt de dialoog en de totstandkoming van een onderzoeksrelatie tussen de psychiater en de betrokkene in het gedrang.

Door de aanwezigheid van de advocaat kunnen er tijdens het medische onderzoek juridische discussies ontstaan terwijl de psychiater niet bevoegd is zich daarover uit te spreken.

De advocaat zou wel bij de start van het deskundigenonderzoek aanwezig kunnen zijn om bijvoorbeeld administratieve gegevens uit te wisselen, het strafblad en de beschikbare gegevens van het dossier te overlopen en na te gaan of er medische informatie dient aangevraagd te worden bij vroegere zorgverstrekkers.

De Interneringswet voorziet trouwens in een expliciete vorm van tegenspraak die het recht van verdediging vrijwaart en waardoor de aanwezigheid van een advocaat bij het forensisch psychiatrisch onderzoek niet noodzakelijk is.

Besluit

De nationale raad van de Orde der artsen is van oordeel dat:

- de aanwezigheid van een advocaat bij het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek, zoals voorzien in artikel 7 Interneringswet, een degelijk deskundigenonderzoek in de weg staat en niet bijdraagt tot een goede rechtsbedeling;
- artikel 7 Interneringswet dient aangepast te worden;
- de als deskundige aangestelde psychiater het deskundigenonderzoek mag weigeren wanneer hij oordeelt dat de aanwezigheid van derden de degelijkheid van een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek in het gedrang brengt.

Graag had de nationale raad een onderhoud met u om zijn standpunt toe te lichten.

Cc. Mevrouw De Block, minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Beleidscel van de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid

1. De Interneringswet is in werking getreden op 1 oktober 2016. Op dit ogenblik ontbreken nog tal van uitvoeringsbesluiten.
2. Dit argument van de Vlaamse Balies is gebaseerd op het recht van de verdachte om zich tijdens een verhoor te laten bijstaan door een advocaat.
3. De anamnese is zeer uitgebreid en omvat thema's zoals de somatische en psychiatrische voorgeschiedenis, en familieanamnese, zijn biografische ontwikkelingsgeschiedenis en het verhaal van de betrokkene in verband met de aangeklaagde feiten. Het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek omvat niet alleen wat de betrokkene zegt maar ook hoe het gezegd wordt, de gezichtsuitdrukking,

de toon, de mimiek en andere non-verbale waarnemingen. De psychiater probeert de betrokkene empathisch te begrijpen en deze laat zich door de gesprekshouding van de psychiater intiemer kennen op emotioneel en cognitief vlak. Tijdens het onderzoek worden de gevoelens van de betrokkene aangesproken, zijn motieven getoetst en zijn cognitieve functies getest. De psychiater verzamelt diagnostische gegevens die eventueel kunnen gekoppeld worden aan de ten laste gelegde feiten, ook in het eigen belang van de betrokkene. De betrokkene kan ook tijdens het onderzoek overgaan tot zelfkritische beschouwingen over de feiten en deze kunnen in het verslag vermeld worden. De betrokkene kan steeds zijn keuzes maken over wat hij wel of niet aan de psychiater meedeelt.